VIII kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji do Spraw Kontroli Państwowej (nr 76)**

z dnia 10 stycznia 2018 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji do Spraw Kontroli Państwowej (nr 76)

10 stycznia 2018 r.

Komisja do Spraw Kontroli Państwowej, obradująca pod przewodnictwem posła **Wojciecha Szaramy (PiS)**, przewodniczącego Komisji, rozpatrzyła:

– informację prezesa Najwyższej Izby Kontroli dotyczącą planu pracy NIK na 2018 rok,

– projekt planu pracy Komisji na okres od 1 stycznia do 30 czerwca 2018 r.

W posiedzeniu udział wzięli: **Krzysztof Kwiatkowski** prezes i **Wojciech Kutyła** wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli wraz ze współpracownikami, **Bogdan Drzastwa** oraz **Dariusz Mińkowski** zastępcy Głównego Inspektora Pracy wraz ze współpracownikami.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Tadeusz Cieśluk** i **Tadeusz Oset** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Wojciech Szarama (PiS):

Otwieram posiedzenie Komisji do Spraw Kontroli Państwowej i stwierdzam przyjęcie protokołów z poprzednich posiedzeń wobec niewniesienia do nich zastrzeżeń.

Czy są uwagi do porządku dziennego?

Nie ma.

Przechodzimy do pierwszego punktu: informacji prezesa Najwyższej Izby Kontroli dotyczącej planu pracy NIK na 2018 rok – bardzo proszę.

Prezes Najwyższej Izby Kontroli Krzysztof Kwiatkowski:

Panie przewodniczący, szanowni państwo, chcemy dzisiaj zaprezentować państwu plan pracy NIK na rok 2018. Będą mnie wspierać: pan prezes Wojciech Kutyła, dyrektor Departamentu Strategii pan Marek Cur wraz z panem Jaroszem, dyrektorem Departamentu Budżetu i wicedyrektorem Mateuszem Fajstem.

Zgodnie z obowiązkiem ustawowym plan, uchwalony przez kolegium Najwyższej Izby Kontroli w grudniu, został przedłożony Marszałkowi Sejmu i wszystkim członkom sejmowej Komisji do Spraw Kontroli Państwowej.

Plan na rok 2018 zakłada przeprowadzenie kontroli wykonania budżetu państwa, która rokrocznie stanowi priorytet w zadaniach kontrolnych NIK. Na kontrolę składają się badania stanu realizacji budżetów w poszczególnych jego częściach oraz planów finansowych państwowych funduszy celowych i agencji rządowych. Kontrola wykonania budżetu państwa w roku 2017 obejmie 110 części budżetowych. Ponadto, w planie pracy ujęto 110 tematów przewidzianych do zbadania w roku 2018 w formie kontroli planowych oraz 24 kontrole rozpoczęte w 2017 r., których zakończenie jest zaplanowane na rok 2018 (według nomenklatury NIK są to tzw. kontrole przechodzące).

W 2018 r. będziemy również kontynuowali działalność audytora zewnętrznego Europejskiej Organizacji Badań Jądrowych CERN (to zadanie powoli kończymy) oraz Rady Europy.

Celem procesu planowania jest precyzyjne typowanie obszarów do kontroli, zwłaszcza potencjalnie zagrożonych nieprawidłowościami. To później znajduje odzwierciedlenie w tematach kontroli ujętych w planie pracy na rok 2018. Zostały one sformułowane, aby obszar badań kontrolnych był skoncentrowany wokół najistotniejszych problemów zidentyfikowanych w pracach planistycznych, w poszczególnych obszarach funkcjonowania państwa. Chodzi nam również o pogłębioną diagnozę problemów i próbę analizy możliwych sposobów ich rozwiązania. W trakcie procesu planistycznego NIK rokrocznie

przeprowadza analizy ryzyk zagrażających osiągnięciu strategicznych celów państwa, określonych w planach rządowych i innych dokumentach programowych. Na podstawie analizy wskazywane są najważniejsze zagadnienia, które w kolejnym roku powinny zostać objęte planowanymi kontrolami.

Wyniki analizy, przeprowadzonej przy współpracy wszystkich departamentów NIK, zostały zebrane w dokumencie zatytułowanym „Sugerowane obszary kontroli do planu pracy na rok 2018" i przekazane wszystkim jednostkom organizacyjnym izby do wykorzystania przy formułowaniu propozycji tematów kontroli zgłaszanych do planu pracy. Dokument zawiera wykaz obszarów pogrupowanych w czterech następujących blokach: „Państwo i jego podstawowe funkcje", „Społeczeństwo, warunki i jakość życia", „Gospodarka" oraz „Finanse państwa." Wewnątrz bloków wyodrębniliśmy 27 rozdziałów odpowiadających kluczowym dziedzinom działalności państwa. Zdefiniowanie sugerowanych obszarów kontroli, odrębnych dla każdego z 27 rozdziałów zagadnień, było poprzedzone wcześniejszą analizą odnośnie do: celów państwa, dostępnych wartości kluczowych wskaźników stopnia realizacji tych celów, nowych faktów mających istotny wpływ na sytuację w danej dziedzinie działalności państwa i kontroli NIK przeprowadzonych w danym obszarze w latach 2016-2017.

Nie zakładano obligatoryjnej zgodności zgłaszanych tematów z sugerowanymi obszarami kontroli, niemniej jednak przeważająca część propozycji tematów, jakie zgłosiły departamenty i delegatury NIK, odpowiadała wskazanym obszarom kontroli. W ostatecznym projekcie planu pracy, zatwierdzonym przez kolegium, tematy – zgodne z sugerowanymi obszarami kontroli – stanowią 88% ogólnej liczby wszystkich tematów planowanych do zrealizowania w 2018 r. Najwięcej ujętych w planie pracy tematów, odpowiada następującym zagadnieniom: „Administracja publiczna" – w tym obszarze zaplanowaliśmy 17 kontroli, co odpowiada 15% ogółu zaplanowanych w 2018 r.; „Środowisko" – 11 kontroli, 10% ogółu; „Zdrowie" – 9 kontroli, co stanowi 8% kontroli ujętych w planie pracy; „Transport" – 8 kontroli, 7% ogółu a w obszarze „Porządek i Bezpieczeństwo publiczne" – 7 kontroli, stanowiących 6% ogółu kontroli.

Problemy zawarte w pozostałych zagadnieniach zostaną również poddane badaniom, jednak w mniejszej skali niż wyżej wymienione. Ponadto, mogą one zostać uwzględnione w kontrolach doraźnych.

Przy konstruowaniu planu pracy NIK na 2018 r. uwzględniliśmy również zewnętrzne sygnały dotyczące nieprawidłowości lub wskazujące na niedoskonałości lub brak rozwiązań prawnych i systemowych w poszczególnych obszarach funkcjonowania państwa. Uwzględnialiśmy także skargi napływające do NIK, zarówno od obywateli, jak i parlamentarzystów, głosy opinii publicznej oraz mediów. Jak państwo wiedzą, takich wniosków zawsze wpływa kilka tysięcy, w niektórych latach nawet od 8 do 10 tys. rocznie.

W 2017 r. zostało zgłoszonych wyjątkowo dużo sugestii ze strony Sejmu, Senatu, Prezesa Rady Ministrów oraz Rzecznika Praw Obywatelskich dotyczących planu pracy Izby w 2018 r. W kontrolach zaplanowanych do realizacji w roku 2018 uwzględnionych zostało blisko 70% zgłoszonych sugestii, przy czym NIK zrealizuje niemal wszystkie zgłoszone przez komisje sejmowe i rekomendowane przez Komisję do Spraw Kontroli Państwowej.

Chcę szczególnie podkreślić fakt, że sugerowane przez Sejm i Senat oraz Prezesa Rady Ministrów tematy badań kontrolnych są w znacznej mierze zgodne z obszarami kontroli wytypowanymi przez NIK w toku prac analitycznych nad planem pracy na ten rok. Z 78 sugestii tematów kontroli, zgłoszonych przez komisje sejmowe i zarekomendowanych przez Komisję do Spraw Kontroli Państwowej, zostało przyjętych prawie 40, uwzględnionych w planie pracy na rok 2018, 27 sugestii pokrywało się z programami kontroli prowadzonymi przez NIK lub zostało włączonych do kontroli realizowanych w drugim półroczu 2017 r. Część z zasugerowanych przez parlamentarzystów tematów będzie również realizowana w formie kontroli doraźnych. Oznacza to, że izba już zrealizowała (lub planuje zrealizować) 94% wszystkich propozycji zgłoszonych przez organy Sejmu oraz połowę sugestii tematów kontroli zgłoszonych przez rząd.

Szanowni państwo, jednym z głównych narzędzi służących do opisu i analizy finansów sektora instytucji publicznych jest stosowana przez ONZ, OECD i Komisję Europej-

ską jednorodna klasyfikacja wydatków sektora instytucji rządowych i samorządowych według działu tzw. COFOG. Kontrole ujęte w planie pracy na rok 2018 zostały usystematyzowane według 10 głównych funkcji COFOG. W tematach kontroli przyjętych do planu pracy na rok 2018, według klasyfikacji COFOG, najwięcej kontroli zaplanowano w ramach funkcji: działalność ogólnopaństwowa, sprawy gospodarcze, zdrowie, ochrona środowiska, bezpieczeństwo i porządek publiczny. Pokazujemy to, ponieważ takim ujęciem posługuje się zdecydowana większość organów kontroli na świecie. Szeroki zakres zagadnień związany z działalnością ogólnopaństwową jest jednym z istotniejszych kierunków badań kontrolnych w 2018 r.

Naszą uwagę skoncentrujemy, między innymi, na kontroli: „Nadzór ministra finansów nad poborem podatku od towarów i usług". Temat kontroli uwzględnia propozycję sejmowej Komisji Finansów Publicznych, dotyczącą zbadania działań Ministra Finansów w zakresie nadzoru nad procesem poboru podatków od towarów i usług oraz przeciwdziałania tym uszczupleniom w okresie 2007-2018. Będą mieli państwo pokazane w układzie retrospektywnym ostatnie 10 lat, w kontekście poboru podatku VAT.

W 2018 r. skontrolujemy stan organizacji Krajowej Administracji Skarbowej (to jest kolejna kontrola) i jej wpływ na skuteczność działań administracji skarbowej. Przeprowadzimy również kontrolę: „Zarządzanie długiem publicznym i płynnością jednostek sektora finansów publicznych". Planujemy przeprowadzić ją w ujęciu systemowym, przewidzianym w standardach międzynarodowych. Takie podejście nie było dotychczas stosowane. Przewidujemy także korzystanie ze wsparcia ekspertów zewnętrznych ukierunkowujących badania na istotne aspekty tej problematyki.

Myślę, że z państwa punktu widzenia to będą ciekawe wyniki, trochę inaczej opisane niż dotychczas.

Kolejna kontrola to zagadnienia związane z podatkiem CIT, który stanowi istotne źródło dochodów budżetu państwa. Agresywna optymalizacja podatkowa w zakresie CIT będzie w tym roku przedmiotem badań kontrolnych Izby. Przez optymalizację podatkową rozumie się świadome i zgodne z prawem zachowanie, którego celem jest minimalizacja obciążeń podatkowych oraz ograniczenie ryzyka podatkowego, jednak granice legalności oraz nadużycia i obejścia prawa podatkowego są trudno uchwytne. Mam nadzieję, że kontrola będzie niezwykle pomocna dla służb skarbowych. W agresywnej optymalizacji podatkowej często stosowane są skomplikowane instrumenty i mechanizmy wielokrotnie nieznane organom podatkowym, co stwarza dodatkową trudność w przeciwdziałaniu praktykom. Celem kontroli jest sprawdzenie, czy przeciwdziałanie agresywnej optymalizacji podatkowej w podatku dochodowym od osób prawnych prowadzone jest skutecznie, rzetelnie i z poszanowaniem praw podatników.

W tym roku bardzo ciekawa będzie kontrola nadzoru nad rynkiem gier hazardowych, z uwagi na wprowadzone w 2016 r. zmiany w jego modelu funkcjonowania, mogące mieć wpływ na zwiększenie dochodów budżetowych.

W 2018 r. zbadamy również działania organów administracji publicznej na rzecz ujawniania prawa własności nieruchomości w księgach wieczystych. Zaległości w regulowaniu stanu prawnego nieruchomości Skarbu Państwa i samorządów mogą utrudniać właściwe gospodarowanie zasobami nieruchomości. Z informacji napływających do izby wynika, że aktywność gmin w zakresie przysporzeń majątkowych na skutek dziedziczenia może być niedostateczna, przez co nie w pełni wykorzystują oni potencjalne możliwości zwiększania swojego majątku. Stąd zaplanowana kontrola: „Wykonywanie praw i obowiązków spadkobiercy przez gminę". Ponadto w tym obszarze przewidujemy kontrole: „Transfer wiedzy i technologii poprzez spółki jednostek naukowych", „Prawidłowość kontroli i skuteczność postępowań egzekucyjnych, prowadzonych przez organ nadzoru budowlanego" a także „Przygotowania administracji publicznej do obsługi cudzoziemców".

Przykładem istotnych społecznie zagadnień mogą być również: „Zintegrowane Inwestycje Terytorialne w Perspektywie Finansowej na lata 2014-2020", „Realizacja zadań publicznych w ramach inicjatyw lokalnych", „Zarządzanie bezpieczeństwem informacji w jednostkach samorządu terytorialnego" lub „Zatrudnianie osób niepełnosprawnych przez administrację publiczną i państwowe osoby prawne".

W obszarze związanym ze sprawami gospodarki, NIK zbada istotne problemy dla naszego życia gospodarczego, takie jak inwestycje w moce wytwórcze energii elektrycznej w latach 2012-2018. Modernizacja podsektora wytwarzania energii elektrycznej, w tym przebudowa i rozbudowa istniejących źródeł wytwarzania i rozbudowa nowych, to jeden z kluczowych elementów bezpieczeństwa zaopatrzenia odbiorców w energię elektryczną. Głównymi czynnikami ryzyka w tym obszarze są: pogarszający się stan istniejącej infrastruktury, brak mocy wytwórczych, odpowiednich do zaspokajania wzrastających potrzeb konsumentów energii elektrycznej oraz wymogi Unii Europejskiej w zakresie ograniczenia emisji zanieczyszczeń.

Kolejnymi zagadnieniami w obszarze gospodarki to kontrole: „Efektywność energetyczna gospodarki" oraz „ Nadzór PGNiG SA nad spółką EuRoPol GAZ w latach 2011-2017". Problem wysokich odpraw wypłacanych członkom zarządów w spółkach kontrolowanych przez Skarb Państwa jest częstym tematem wystąpień medialnych zarówno obywateli, jak i środowisk publicznych, stąd zaplanowany temat kontroli: „Odprawy dla kadry kierowniczej w strategicznych spółkach Skarbu Państwa w latach 2011-2017". NIK zbada także funkcjonowanie Polskiej Grupy Zbrojeniowej SA i spółek zależnych.

Problematyka związana z rozwojem i utrzymaniem infrastruktury drogowej uwzględniona będzie w następujących kontrolach: „Modernizacja linii kolejowej E75 Rail Baltica na terytorium Polski", „Budowa drogi ekspresowej S19" oraz „Zapewnienie należytego stanu technicznego nawierzchni dróg krajowych".

Przedmiotem zainteresowania NIK będą również zagadnienia związane z dziedziną rolnictwa, takie jak: wspieranie rozwoju rolnictwa ekologicznego, zmiany w organizacji i funkcjonowaniu administracji rolnej, nadzór właścicielski Ministra Rolnictwa i Rozwoju wsi nad spółkami prawa handlowego branży rolno-spożywczej oraz obrót nieruchomościami rolnymi.

Szanowni państwo, jednym z najistotniejszych zadań państwa, wyznaczonych treścią art. 68 konstytucji, jest ochrona zdrowia, stąd w działalności NIK problematyka związana z ochroną zdrowia i funkcjonowaniem systemu opieki zdrowotnej jest ważnym kierunkiem badań kontrolnych. Sposób funkcjonowania systemu ochrony zdrowia jest niezwykle istotny dla całego społeczeństwa. Powszechne w opinii publicznej jest przekonanie o wielu problemach w jego funkcjonowaniu, które NIK pomaga identyfikować. Najwyższa Izba Kontroli formułuje również wnioski, których realizacja mogłaby przyczynić się do poprawy sytuacji w tym obszarze. W 2018 r. zaplanowanych zostało szereg kontroli planowych w tym obszarze. Będą one realizowane przez NIK – zarówno przez Departament Zdrowia, jak i delegatury.

Jak co roku będziemy badali realizację zadań Narodowego Funduszu Zdrowia. Dzięki tej kontroli uzyskujemy, między innymi, informację dotyczącą czasu oczekiwania pacjentów na podjęcie leczenia w ramach publicznej służby zdrowia. W ramach kontroli będziemy kontynuowali działania wprowadzone pierwszy raz w ubiegłym roku, co spotkało się z dużym zainteresowaniem i z uwagę było czytane przez świadczeniodawców – w praktyce wprowadziliśmy nie jeden raport a siedemnaście, czyli raport zbiorczy i rozbity na szesnaście województw. W praktyce umożliwia to pacjentom porównanie, jaki jest czas oczekiwania na zabieg, operację lub świadczenie lekarza specjalisty w danym województwie i ewentualne podejmowanie decyzji, czy tego typu zabiegu nie należy wykonać w innym miejscu, w którym czas oczekiwania jest krótszy.

Jednym z ważniejszych zadań państwa jest podejmowanie działań medycznych wobec osób w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego, stąd planujemy zbadać funkcjonowanie systemu ratownictwa medycznego. Kolejna, bardzo ciekawa kontrola to: „Bezpieczeństwo pacjentów przy stosowaniu antybiotykoterapii w szpitalach". To jest społecznie ważny problem, który pierwszy raz zostanie objęty kontrolą NIK. Niewłaściwe stosowanie i nadużywanie preparatów przeciwbakteryjnych w różnych obszarach medycyny, przyczyniło się do pojawienia i rozprzestrzenienia lekoopornych drobnoustrojów. Z powodu zakażeń szpitalnych wywołanych przez bakterie oporne na wszystkie grupy antybiotyków dochodzi w Polsce do ponad 25 tys. zgonów rocznie, stąd kontrola NIK,

której celem jest zbadanie, czy pacjentom zapewnia się bezpieczeństwo przy stosowaniu terapii antybiotykowej.

W 2018 r. NIK zbada jeszcze jedno niezwykle ciekawe zagadnienie, pierwszy raz będziemy się temu przyglądać: problematyka pozasądowego dochodzenia roszczeń przez pacjentów. Od 2012 r. funkcjonuje alternatywny wobec zasad ogólnych, określonych w kodeksie cywilnym, system rozpoznawania spraw, dotyczących odszkodowań i zadośćuczynienia za doznane szkody, wynikające ze zdarzeń medycznych. Problemy w jego funkcjonowaniu zasygnalizował nam Rzecznik Praw Pacjenta. Drastycznie spada liczba spraw skierowanych przez pacjentów do komisji orzekających. Komisje miały odciążyć sądy, aby pacjenci i ich rodziny nie czekali na wielomiesięczne procesy sądowe a pieniądze często są potrzebne do rehabilitacji i leczenia.

Co się okazało? Przeprowadziliśmy wstępną analizę, jak funkcjonuje obecny system. Niestety, w ramach systemu pozasądowego rozstrzygania sporów, ze strony placówek medycznych odnotowywano propozycje przyjęcia odszkodowania za śmierć dziecka w kwocie 1 tys. zł, za amputację ręki 5 tys. zł. Oczywiście, jeżeli pacjent odrzuci taką propozycję, pozostaje mu droga sądowa. Uznaliśmy, że to wymaga jak najszybszego przeprowadzenia kontroli; sprawdzenia, dlaczego system nie funkcjonuje i zarekomendowania możliwych zmian, aby w praktyce dać pacjentom i ich rodzinom możliwość dochodzenia na drodze pozasądowej realnej wysokości odszkodowań za błędy medyczne. W 2018 r. zbadamy również dostępność i bezpieczeństwo refundowanych wyrobów medycznych, zapewnienie opieki długoterminowej oraz paliatywnej i hospicyjnej w warunkach domowych. Skontrolujemy funkcjonowanie programów bezpłatnych leków dla seniorów LEKI 75+ lub funkcjonowanie systemu podstawowego szpitalnego zabezpieczenia świadczeń opieki zdrowotnej.

W obszarze ochrony środowiska Izba kolejny raz zwróci uwagę na nabrzmiały problem ochrony powietrza przed zanieczyszczeniami. Trwa kontrola międzynarodowa. Myślę, że w przeciągu kilku miesięcy przedstawimy wyniki porównawcze sytuacji Polski z innymi krajami i różnych rozwiązań organizacyjnych i legislacyjnych wdrażanych w krajach, którym udało się realnie ograniczyć problem związany z zanieczyszczeniami powietrza. Kontrola dotycząca ochrony powietrza przed zanieczyszczeniami jest kontrolą przechodzącą z 2017 r., jednak przypominamy o niej. Od 2000 r. Izba wielokrotnie i konsekwentnie zwracała uwagę na problemy zanieczyszczeń trafiających do atmosfery i konieczność zmniejszenia emisji. Byliśmy instytucją, która konsekwentnie postulowała zmiany w tej dziedzinie w kolejnych raportach przedstawianych Sejmowi. Zrobimy to oczywiście w 2018 r. W sposób szczególny pamiętamy o statystykach ekspertów medycznych, którzy przypominają, że w Polsce rokrocznie umiera prawie 50 tys. obywateli z uwagi na fakt stałego lub okresowego przebywania w warunkach przekroczenia norm emisyjnych.

Zbadamy również działania organów administracji publicznej w zakresie usuwania zanieczyszczeń powierzchni ziemi, szczególnie w zakresie likwidacji zagrożeń jakie stanowią tereny zdegradowane działalnością przemysłową. To jest tzw. likwidacja bomb ekologicznych, ograniczenie oddziaływania zanieczyszczeń historycznych, wykorzystania terenów poprzemysłowych. To jest bardzo ważny problem na terenie województwa śląskiego, stąd przygotowaliśmy szeroką kontrolę w tym zakresie. Przygotowaliśmy także kontrolę dotyczącą zapobiegania zanieczyszczeniu wód związkami azotu ze źródeł rolniczych, które okazały się wyjątkowo istotnym elementem zanieczyszczenia wód.

Szanowni państwo, pod koniec 2015 r. w bilansie otwarcia prowadzonym w Ministerstwie Środowiska stwierdzono, że obniżenie ilości pozyskania drewna z Puszczy Białowieskiej spowodowało zanik siedlisk priorytetowych wbrew interesom lokalnej społeczności. W 2016 r. przygotowano program dla puszczy w ministerstwie i zwiększono, w drodze aneksu do planu urządzania lasu, pozyskiwanie drewna w nadleśnictwie Białowieża. W związku z masowym występowaniem kornika atakującego świerki, ze sprzecznymi poglądami i interesami części środowisk, związanych z ochroną przyrody oraz społeczności lokalnej, przygotowaliśmy kontrolę: „Ochrona przyrody i gospodarka leśna w Puszczy Białowieskiej”. Kolejnym zagadnieniem w obszarze ochrony środowiska to kontrole: „Przestrzeganie zasad zrównoważonego rozwoju w gospodarowaniu

zasobami wodnymi w gminach turystycznych" oraz „Badanie sprawozdań finansowych projektów ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczach Odry i Wisły, współfinansowanych środkami pożyczki Banku Światowego".

Wysoka Komisjo, zapewnienie bezpieczeństwa państwa i jego obywateli jest jednym z najważniejszych zadań zapisanych w konstytucji. Zmiany zachodzące we współczesnym świecie, terroryzm, rozwój nowych technologii, katastrofy technologiczne w stopniu większym niż kiedykolwiek mogą zagrażać bezpieczeństwu. Jako najwyższy organ kontroli państwa w swojej działalności zwracamy szczególną uwagę na aspekt bezpieczeństwa państwa i jego obywateli. Dlatego w obszarze „Bezpieczeństwo i porządek publiczny" zaplanowaliśmy szereg kontroli obejmujących tę tematykę. Działania wymierzone przeciwko zasobom, sieciom i systemom teleinformatycznym, w tym cyberprzestępczość oraz cyberterroryzm stanowią obecnie jedno z największych zagrożeń dla bezpieczeństwa państwa oraz funkcjonowania administracji publicznej. W 2018 r. przyjrzymy się temu zagadnieniu w kontroli: Bezpieczeństwo teleinformatyczne RP.

W celu zmniejszenia liczby niezrealizowanych zadań, przewidzianych programem modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej, BOR w latach 2017-2020, NIK uznała, że zasadnym jest przeprowadzenie ewaluacji kierunków, określonych w ustawie modernizacyjnej po upływie półtora roku, tj. połowa okresu przewidzianego na realizację programu. Stąd zaplanowana kontrola: „Realizacja programu modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Biura Ochrony Rządu na lata 2017-2020".

W Polsce ryzyko zagrożenia pożarem obejmuje ponad 80% lasów, a zważywszy, że lasy pokrywają prawie 1/3 powierzchni naszego kraju, czyli ponad 9 mln ha, przygotowaliśmy bardzo ważną kontrolę bezpieczeństwa przeciwpożarowego lasów państwowych. Znaczące, również z punktu widzenia szerokorozumianego bezpieczeństwa, jest badanie realizacji zadań związanych z organizacją bezpieczeństwa imprez masowych i biegów ulicznych przez samorządy.

Ponadto, skontrolujemy dochodzenie należności Skarbu Państwa z tytułu mandatów karnych, przeciwdziałanie zatorom drogowym lub finansowanie działalności ochotniczych straży pożarnych. W obszarze obrony narodowej skontrolujemy: szkolenie podoficerów i szeregowych w jednostkach szkoleniowych, przygotowanie obronne państwa w systemie bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej, tworzenie Wojsk Obrony Terytorialnej oraz gospodarowanie nieruchomościami Skarbu Państwa przez Agencję Mienia Wojskowego.

W szczególnym zainteresowaniu NIK leży prawidłowość działań administracji publicznej na rzecz rozwiazywania problemów społecznych. Zagadnienia związane z ochroną socjalną są obecne od lat w działalności kontrolnej Izby. W 2018 r. miną dwa lata od czasu rozpoczęcia wypłaty świadczeń w ramach Programu Rodzina 500+.

Przypominam, że program był zbieżny z wnioskami naszych kontroli prorodzinnych, ale wydaje się nam celowym zbadanie jego realizacji w kontekście działań podejmowanych przez gminy, związanych z wypłatą środków.

Planujemy także zbadać zatrudnianie osób niepełnosprawnych przez administrację publiczną i państwowe osoby prawne. Osoby niepełnosprawne chcą prowadzić aktywne życie, w tym pracować zawodowo. W Polsce wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym na koniec 2016 r. wynosił 23,7% i był prawie dwukrotnie niższy od średniej unijnej (45%). Z dotychczasowych kontroli NIK wynika, że pracodawcy nie przejawiali inicjatywy w zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, woleli dokonywać obowiązkowych wpłat na PFRON.

Kolejna kontrola w obszarze polityki społecznej to: „Efektywność świadczenia usług rynku pracy". W założeniach pozwoli określić, czy rozwiązania założone znowelizowaną w 2014 r. ustawą przyniosły spodziewane efekty i przyczyniły się do zmniejszenia bezrobocia ogółem w wybranych grupach. Oczywiście, znamy statystyki, ale chcemy w sposób szczególny przyjrzeć się grupom, które do niedawna trudniej odnajdywały się na rynku pracy, czyli osobom młodym i powyżej 50. roku życia. Skontrolujemy także funkcjonowanie krajowego funduszu szkoleniowego, a także działania wspierające i aktywizujące osoby bezdomne.

W swoich badaniach kontrolnych w 2018 r. Izba zwróci również uwagę na szerokorozumiany obszar edukacji. Przedmiotem działalności kontrolnej będą: realizacja przez uczelnie akademickie i zawodowe obowiązku stworzenia niepełnosprawnym studentom i doktorantom warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia i w badaniach naukowych, system awansu zawodowego nauczycieli, zmiany w systemie oświaty, zapewnienie przez gminę opieki przedszkolnej oraz wczesne wspomaganie rozwoju dziecka z dysfunkcjami.

W obszarze „Rekreacja, Kultura i Religia" NIK zaplanowała szereg kontroli, w ramach których przyjrzymy się promocji kultury polskiej za granicą, opiece nad miejscami pamięci oraz zagadnieniom związanym z problematyką sportową, a także zagadnieniom takim jak: promocja turystyczna Polski oraz działalność samorządowych instytucji kultury. Z analiz przeprowadzonych przez NIK wynika, że środki przeznaczone przez jednostki samorządu terytorialnego na rozpoczęcie prowadzenia działalności kulturalnej są często niewystarczające do przygotowania atrakcyjnej oferty kulturalnej a później – utrzymania obiektów. Oferta często bywa nieadekwatna do potrzeb lokalnej społeczności. Przedmiotem naszego zainteresowania będzie opieka nad cmentarzami wojennymi w Polsce południowo-wschodniej. W ramach szerokorozumianej tematyki sportowej chcemy przyjrzeć się zagadnieniom związanym ze zwalczaniem dopingów w polskim sporcie wyczynowym, przygotowaniem oraz wykorzystaniem obiektów na światowe igrzyska sportowe The World Games 2017 oraz wspieraniem wyczynowego uprawiania sportów zimowych.

Szanowni państwo, chcę podkreślić, że udało się nam dobrać tematy kontroli zaplanowanych na rok 2018, aby w połączeniu z kontrolami przeprowadzonymi w latach poprzednich dawały one całościowy obraz obszarów strategicznych dla całego państwa oraz ważnych społecznie. W istotnych obszarach chcemy dostarczyć Sejmowi i opinii publicznej wiarygodnych i aktualnych informacji. Dbając, aby właściwa dla naszej współpracy komisja sejmowa była na bieżąco informowana o ważnych zagadnieniach, chcę państwa także poinformować o kontroli, której nie było w planie pracy w latach 2017 i 2018 (rozpoczynamy ją w tym tygodniu). To jest największa kontrola w działalności międzynarodowych instytucji kontroli, pt. „Cele Zrównoważonego Rozwoju ONZ". W kontroli uczestniczy prawie sto państw. Jest to dla nas wyróżnienie. Z uwagi na charakter „Cele Zrównoważonego Rozwoju ONZ" są głównie realizowane w Afryce, Azji i Ameryce Południowej. Reprezentacja europejska jest wyjątkowo wąska. Dostaliśmy propozycję i Polska jest jednym z dwóch krajów, która przeprowadza kontrolę na kontynencie europejskim. Realizacja „Celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ" w Polsce odbywa się przez realizację rządowego dokumentu „Agenda 2030". Kontrola rozpocznie się w tym tygodniu i przypuszczam, że za kilka miesięcy będziemy w stanie przedstawić państwu wnioski. Będą mieli państwo materiał porównawczy z innymi krajami na świecie. Aczkolwiek, najpierw zaprezentujemy wnioski z naszej kontroli krajowej a dopiero później, po syntezie, która będzie przeprowadzona przez międzynarodowego koordynatora kontroli, będziemy w stanie przedstawić państwu w układzie porównawczym.

Przedstawiłem państwu w skrócie wszystkie najważniejsze zagadnienia kontrolne przygotowane do planu pracy na obecny rok.

Przewodniczący poseł Wojciech Szarama (PiS):

Dziękuję.

Kto z państwa chce zabrać głos?

Pan przewodniczący Dziuba, bardzo proszę, panie pośle.

Poseł Tadeusz Dziuba (PiS):

Panie przewodniczący, szanowni państwo, mam trzy sprawy – dwie szczegółowe, jedna odnosząca się do organizacji pacy.

Pierwsza kwestia szczegółowa dotyczy uzasadnienia w odniesieniu do jednego z tematów, który przytoczył pan prezes Kwiatkowski. Chodzi o kontrolę dotyczącą Puszczy Białowieskiej. Kwestia ta obrosła niewyobrażalnymi mitami i z tego punktu widzenia bardzo dobrze, że Najwyższa Izba Kontroli postanowiła przedstawić zracjonalizowany materiał w tej sprawie. Odniosłem wrażenie (na podstawie syntetycznego uzasadnie-

nia), że przynajmniej autor kontroli również ulega mitom, na co zwracam uwagę, panie prezesie. Być może skrótowość wypowiedzi spowodowała mylne wrażenie, ale mówię to na wszelki wypadek.

Po drugie, chcę się odnieść do kontroli, którą ma przeprowadzić Delegatura w Gdańsku (strona 26. przedstawionego dokumentu). Temat brzmi: „Funkcjonowanie budżetów partycypacyjnych". Co państwo rozumieją pod pojęciem budżety partycypacyjne? Jeżeli pod tym pojęciem kryją się ochłapy, które władze wykonawcze gmin zrzucają radom do podziału (czasami jest to 0,5% budżetu gminy, czasami 1%), moim zdaniem, to na pewno nie jest budżet partycypacyjny. Nie chcę się wymądrzać w tej sprawie, odsyłam do literatury. Jeżeli zamierzają państwo kontrolować, jakie ochłapy burmistrzowie i prezydenci i wójtowie poświęcają reprezentacji mieszkańców, proszę to nazwać odpowiednio. Wydaje się mi, że określenie „partycypacyjny" nie jest właściwe.

Trzecia, interesująca kwestia w planie pracy to nierównomierność wysiłku, jaki ponoszą poszczególne departamenty NIK. Są takie, które biorą na warsztat sześć, siedem tematów, inne – trzy a jeden departament zajmuje się dwoma tematami na rok. To jest zastanawiające. Czy moce przerobowe departamentów są tak różne, że jedni mogą koordynować 7 tematów, a inni dwa lub trzy? Czy to przypadek, czy może wynika to z innych powodów? Warto się zastanowić.

Poseł Barbara Chrobak (Kukiz15):

Panie przewodniczący, panie prezesie, mam pytanie odnośnie do delegatury w Katowicach i pkt 83 – „Szkolenie podoficerów i szeregowych zawodowych w jednostkach szkoleniowych". Nie rozumiem, dlaczego kontrolę ma przeprowadzać delegatura w Katowicach, z czego to wynika? Czy dlatego, że znajduje się tam Centralny Ośrodek Szkolenia Nadwiślańskich Jednostek Wojskowych, czy może dlatego, że szkolenia prowadzą oddziały prewencji policji w Katowicach? Są one wspólne dla policji i jednostek wojskowych.

Mam jeszcze pytanie odnośnie do planu pracy Departamentu Pracy, Praw Społecznych i Rodziny. Czy istniałaby możliwość rozszerzenia pkt 48? Chodzi o sprawdzenie, czy gminy zapewniają skuteczną pomoc osobom opuszczającym zakłady karne? Czy można również przeprowadzić kontrolę i sprawdzić, czy gminy zapewniają skuteczną pomoc osobom opuszczającym domy dziecka, rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka?

Przewodniczący poseł Wojciech Szarama (PiS):

Czy ktoś z państwa posłów chce jeszcze zabrać głos?

Nie słyszę.

Bardzo proszę, panie prezesie.

Prezes NIK Krzysztof Kwiatkowski:

Odpowiem w kolejności zadanych pytań.

Puszcza Białowieska to skomplikowany temat. Prowadziłem rozmowy z byłym już ministrem środowiska, który również przedstawiał argumenty, w jego ocenie, innego sposobu patrzenia na problem niż wynikałby z analizy sytuacji. Głosy dochodzące do Izby były wielowątkowe. Nie były absolutnie jednostronne, o potrzebie przyjrzenia się tym zagadnieniom. Stąd, jak państwo widzą, w uzasadnieniu do kontroli cytowałem dokumenty z 2015 r. i 2016 r. mówiące, że dotychczas prowadzona polityka w Puszczy Białowieskiej, w ocenie Ministerstwa Środowiska, spowodowała zanik części siedlisk priorytetowych lub była niezgodna z oceną i oczekiwaniami lokalnej społeczności a, z drugiej strony, powiedziałem o problemie występowania kornika atakującego świerki i poglądach części środowisk związanych z ochroną przyrody.

Nie staramy się podchodzić do problemu z żadną z góry założoną tezą, wręcz przeciwnie – kontrola rozpocznie się od panelu ekspertów. Podkreślam, że zaprosimy wszystkich ważnych uczestników dyskusji. Na pewno nie będzie wyłącznie jednej strony. Mam głęboką nadzieję, iż kontrola będzie wyjściem naprzeciw oczekiwaniom wszystkich stron. Jak powiedziałem, w tym zakresie resort formułował pytania i wątpliwości w kontekście, w którym uważał, że nie stało się to przedmiotem pogłębionej dyskusji publicznej. Zdaję sobie sprawę, iż temat wywołuje wyjątkowo ożywioną dyskusję, tym bardziej zależy nam, aby raport i kontrola były dla państwa przyczynkiem do otrzymania zobiektywizowanej wiedzy w tym zakresie. Nie zakładamy żadnych tez i poglądów.

Z góry deklaruję, że kontrola nie będzie przebiegała szybko. Proszę się nie spodziewać wniosków z tej kontroli w pierwszym półroczu, z uwagi na fakt, że wymaga ona pogłębionej analizy, abstrahującej od jakichkolwiek emocji w tym zakresie.

Odnośnie do budżetów partycypacyjnych – wielkość budżetu jest, oczywiście, zróżnicowana w zależności od jednostki. Państwo muszą wiedzieć, że w budżetach małych gmin środki są bardzo niewielkie, ale w dużych gminach fundusze są na poziomie kilkudziesięciu milionów złotych. W sposób szczególny zwracamy uwagę na problem, iż dzisiaj nie ma przepisów zawierających definicję, ani zasady określającej funkcjonowanie budżetu partycypacyjnego. Pomimo braku uregulowań, dzisiaj w większości miast przyjmuje się, że są większe lub mniejsze elementy budżetu partycypacyjnego. Na ogół jest to poprzedzone konsultacjami społecznymi, ale – z uwagi na ich nieopisany prawnie charakter – mają różny przebieg, często wywołują emocje, co do faktu, czy element konsultacji i doboru wniosków jest w pełni transparentny i nie budzi emocji.

Stąd uznaliśmy, że kontrola NIK może zakończyć się bardzo ciekawymi rekomendacjami, jak to zagadnienie mogłoby być powszechnie uregulowane, co oznaczałoby wprowadzenie powszechnie obowiązujących przepisów. Uważamy, że szczególnie dla państwa może to być ciekawa kontrola.

To prawda, istnieją różnice pomiędzy jednostkami. Jednostka może przeprowadzić od dwóch do siedmiu kontroli koordynowanych, wynika to przynajmniej z trzech kwestii.

Po pierwsze – różnic osobowych pomiędzy jednostkami. Najmniejsza jednostka kontrolna ma niewiele ponad 20 kontrolerów, największa powyżej 50.

Po drugie – część jednostek ma kontrole przechodzące, inne nie mają. Państwo tego nie widzą, ale ona prowadzi dwie kontrole plus jedną lub dwie przechodzące. Zatem można powiedzieć, że w 2018 r. będzie realizować cztery kontrole, pomijając kontrole budżetowe, które przeprowadza każda jednostka organizacyjna.

Po trzecie – charakter kontroli, przykładowo, kontrolujemy zagadnienie w jednym lub dwóch województwach i chociaż kontrola jest wpisana do planu pracy, czas jej przeprowadzenia może być o połowę krótszy od dużej koordynowanej kontroli w skali całej Polski. Jeżeli jakaś jednostka jest nieobciążona przez własne kontrole (za to odpowiada Departament Strategii), w tym zakresie jest przez nas obarczona większym uczestnictwem w kontrolach koordynowanych innych jednostek organizacyjnych.

Obciążenie kontrolerów, oczywiście, nie jest tożsame we wszystkich jednostkach organizacyjnych, ale nad tym stale czuwa Departament Strategii i jeśli możemy, „dociążamy” jednostki, jeżeli widzimy, że mają wolne moce przerobowe.

Odwołam się do konkretnych przykładów. Jeżeli wpadła nam niespodziewanie kontrola ONZ, chcieliśmy podjąć to wyzwanie – z uwagi na niestałe członkostwo Polski w Radzie Bezpieczeństwa, uznaliśmy, że to jest zaszczyt dla Izby. Wytypowaliśmy jednostkę w centrali, która realnie była w stanie przeprowadzić kontrolę, tj. Departament Administracji Publicznej. Mamy do czynienia z różnymi tematami, czasami pojawiają się kontrole międzynarodowe.

Prowadzimy bardzo ciekawą kontrolę dotyczącą handlu w internecie. Również szukaliśmy jednostki, która byłaby w stanie przeprowadzić tę kontrolę. Dlaczego jest ona ciekawa? Taką samą kontrolę przeprowadzają Niemcy i Czesi, będziemy mieli porównawcze wyniki. Kontrolę przeprowadza Delegatura w Katowicach. Okazało się, że jest niedociążona i obarczyliśmy ją tematem, który również nie był w planie pracy.

Skąd pojawiła się kontrola dotycząca szkolenia podoficerów i szeregowych zawodowych w Delegaturze w Katowicach? Okazało się, że delegatura niedawno przeprowadzała bardzo ciekawą kontrolę dotyczącą sprzętu wojskowego. Pokazaliśmy, że sprzęt użytkowany w wojsku jest, delikatnie mówiąc, stary i powinien podlegać wymianie. Kontrola została bardzo dobrze przeprowadzona. Taka była również ocena Departamentu Obrony Narodowej. Dlatego tę kontrolę przejęła Delegatura w Katowicach w porozumieniu z Departamentem Obrony Narodowej, który chciał przebadać temat a nie miał już możliwości przeprowadzenia kontroli własnymi siłami i zasobami. W toku konsultacji między Departamentem Obrony Narodowej a kierownictwem NIK została wybrana Delegatura w Katowicach, która może przeprowadzić kontrolę. Okazało się, że posiada kontrolerów, którzy znają się na problematyce związanej z obroną narodową.

Jeśli chodzi o zapewnienie przez gminę skutecznej pomocy osobom opuszczającym zakłady karne i domy dziecka, wydaje się mi, że jakiś czas temu mieliśmy podobną kontrolę dotyczącą aktywizacji dzieci opuszczających domy dziecka. Jeżeli okazałoby się, że nie mamy wyników w obszarze, który zasugerowała pani przewodnicząca a delegatura stwierdziłaby, że jest jeszcze w stanie to rozważyć, wrócimy oczywiście do tematu. Będzie to wymagało stosownej uchwały kolegium, rozszerzającej zakres kontroli. Nie chcę tego wykluczać. Zobaczymy, czy jest potrzeba i czy jednostka jest w stanie przeprowadzić kontrolę.

Poseł Tadeusz Dziuba (PiS):

Panie prezesie, idealnie się rozminęliśmy w intencjach odnośnie do Puszczy Białowieskiej.

Jak powiedziałem – cieszę się i mam nadzieję, że Najwyższa Izba Kontroli odrze z mitów zagadnienie Puszczy Białowieskiej, gdyż to jest dręczący temat. Natomiast, użył pan w swojej odpowiedzi określenia „dwie strony”. To właśnie wskazuje, że nie do końca państwo rozumieją, gdzie tkwi problem. Opiszę go w ekspresowym tempie. Z inicjatywy pana ministra Szyszki, we wrześniu (jeśli dobrze pamiętam) odbył się panel polskich ekspertów poświęcony problemowi zjadania Puszczy Białowieskiej przez kornika. Ku zaskoczeniu uczestników dyskusji okazało się, że nie ma żadnych zweryfikowanych dowodów, czy lepiej jest wycinać czy nie, nie wiadomo. Żaden uczony mąż nie powie, że z całą pewnością jest lepiej postępować jak robi służba leśna, czy dokładnie odwrotnie. Mówiąc w skrócie – nie ma tutaj stron. Odsyłam państwa do tego panelu. W następstwie tego odbyło się kolejne spotkanie w grudniu zeszłego roku, tym razem między ekspertami zagranicznymi. Nie znam wyników tego panelu. Bez przestudiowania tych dokumentów proszę nie przystępować do kontroli, gdyż pójdą państwo złą ścieżką.

Druga sprawa to nieszczęsny budżet partycypacyjny – panie prezesie, jeśli sięgnąć do źródła, którym są nie zbyt dobrze zorganizowane kraje Ameryki Południowej, to partycypacja polega nie na dzieleniu pieniędzy, ale ustalaniu celów i zadań. Pieniądze są w tle. Istotą jest udział mieszkańców w ustalaniu priorytetów. W Polsce, nie wiem jak jest w innych krajach europejskich, nikt nie zrealizował idei budżetu partycypacyjnego. Dobrze, że państwo sprawdzą, jakie ochłapy z pańskiego stołu władze gminy zrzucają mieszkańcom i jakie są tego skutki. Bardzo dobrze, że państwo to robią, ale proszę tego nie nazywać budżetem partycypacyjnym. Odnosząc się do źródła, to nie jest budżet partycypacyjny. To są ochłapy – 0,5% to żaden udział w tworzeniu budżetu…

Poseł Ryszard Wilczyński (PO):

Każdy może mieć gorszy dzień, pan ma dzisiaj, ale proszę nie mówić takim językiem.

Poseł Tadeusz Dziuba (PiS):

Trzecia sprawa odnosi się do rozłożenia kontroli.

To jest oczywiste, że pracochłonność kontroli zależy od różnych czynników a możliwości przerobowe – od różnych departamentów. Ale odwołując się do konkretów, mamy Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny, który wyznaczył sobie trzy kontrole (zapisane są one na stronie 19, nie będę odczytywał). Naprawdę trudno sobie wyobrazić, żeby w ciągu roku mały departament był w stanie przeprowadzić tylko trzy kontrole, które nie robią wrażenia długoterminowych i skomplikowanych.

Wydaje się, że warto przypatrzeć się temu zagadnieniu. Pan jest organizatorem pracy, więc to nie jest banalne zagadnienie.

Przewodniczący poseł Wojciech Szarama (PiS):

Dziękuję.

Postrzegam ten głos jako wyraz troski o kontrole, które zostaną przeprowadzone.

Jeśli chodzi o Puszczę Białowieską – to jest bardzo trudny temat dla państwa polskiego. Intencją pana posła Dziuby i Najwyższej Izby Kontroli będzie jak najbardziej rzetelne przeprowadzenie kontroli z uwzględnieniem wszystkich opinii w tej sprawie.

Jeśli chodzi o budżet partycypacyjny również mam wątpliwości, czy powinien on funkcjonować. Patrząc ze swojego punktu widzenia, część radnych dostaje środki i buduje siłownie na wolnym powietrzu. To jest powszechne. Może kontrola wykaże punkty, które w przyszłości będą mogły być użyteczne dla samorządów.

Czy są jeszcze jakieś uwagi?

Czy pan prezes chce odnieść się do tych uwag w sposób fundamentalny?

Prezes NIK Krzysztof Kwiatkowski:

Złożę fundamentalną deklarację, że w przypadku każdej kontroli, również Puszczy Białowieskiej, zostanie przeanalizowany każdy dokument w tym zakresie i poproszę, żeby zapoznano się z materiałem z dwóch spotkań, paneli, które odbyły się w ministerstwie.

Jeśli chodzi o budżet partycypacyjny, jak powiedziałem, nie ma przepisów w tym zakresie. Jako samorządowiec odpowiadałem przez cztery lata za konstruowanie budżetu miasta, w którym byłem wiceprezydentem. Rzeczywiście, jest konstrukcja, która z góry zakłada formalny udział obywateli w tworzeniu finalnego dokumentu. Jak zauważył pan przewodniczący, nie zaryzykuję stwierdzenia, że kraje, w których istnieje taka formuła, są najlepiej zorganizowanym samorządem terytorialnym. Dlatego nie podchodzimy do tematu z góry z żadną tezą. Będziemy chcieli państwu przedstawić najpierw fotografię rzeczywistości a następnie weźmiemy pod rozwagę rekomendacje.

Nie ma żadnej wątpliwości – jeśli korzystamy z tego instrumentu to według jasnych i czytelnych zasad. Przyjrzę się także jeszcze raz rozłożeniu pracy pomiędzy poszczególnymi jednostkami. Dwa lata temu mieliśmy kontrolę: „Pomoc w usamodzielnianiu się pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej", to nie obejmuje całości zagadnienia, więc przyjrzymy się pozostałym elementom.

Poseł Ryszard Wilczyński (PO):

Panie przewodniczący, chcę powiedzieć, że partia rządząca zdecydowała, że budżet partycypacyjny będzie obligatoryjny, chyba na poziomie 1%. Dzisiaj lub jutro przegłosujemy poprawki Senatu, prezydent podpisze i rozwiązanie wejdzie w życie. Wątpliwości zostaną rozwiane.

Przewodniczący poseł Wojciech Szarama (PiS):

Tak, ale odniosłem wrażenie, że była krytyka wysokości środków. Na ten temat możemy się spierać w Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej. Zarząd gminy posiada cały aparat urzędniczy a część środków jest rozdysponowana przez radę, która w mniejszym lub większym stopniu opiera się na propozycjach wyborców. Czasami odnoszę wrażenie, że to jest budżet klasycznie wyborczy.

Poseł Ryszard Wilczyński (PO):

Panie przewodniczący, a co będzie przy budżecie państwa? Środki będą do rozdania, do dyspozycji posłów PiS w regionie. Nie chcę wytykać, panie przewodniczący…

Przewodniczący poseł Wojciech Szarama (PiS):

Na tak ogólne pytanie mam ogólną odpowiedź: trzeba się cieszyć, że mamy tak dobry budżet. To jest porównanie z zupełnie innego poziomu. Zresztą, wykonanie budżetu państwa będzie również przedmiotem kontroli NIK, jak co roku. Będziemy mogli również podyskutować na ten temat. Póki co, budżet Polski jest dobrze realizowany, prognoza jest także dobra.

Jeśli nie usłyszę innych uwag uznam, że Komisja zapoznała się z planem pracy NIK na 2018 r.

Przechodzimy do drugiego punktu: rozpatrzenie planu pracy Komisji na okres od 1 stycznia do 30 czerwca 2018 r. Plan został państwu wcześniej przedłożony, nie było uwag.

Jest jedna uwaga związana z propozycją Najwyższej Izby Kontroli – czy może pan powtórzyć, panie prezesie?

Prezes NIK Krzysztof Kwiatkowski:

Proszę państwa, w zeszłym roku temat również był wpisany do planu i był przenoszony. W czerwcu mają państwo wpisane: „Rozpatrzenie sprawozdania z działalności NIK w 2017 r." W czerwcu skończymy ten dokument, ale z uwagi na fakt, że pozostaje jeszcze posiedzenie lipcowe, praktyką jest, że państwo zapoznawali się z tym tematem w lipcu.

Czy mogą państwo zdjąć z agendy pierwszego półrocza?

Przewodniczący poseł Wojciech Szarama (PiS):

Proponuję skreślić ten punkt z programu czerwcowego, temat zostanie rozpatrzony w lipcu, ale to będzie dotyczyło kolejnego planu.

Pan poseł Wilczyński.

Poseł Ryszard Wilczyński (PO):

Nie zgłaszałem propozycji w przewidzianym trybie, ale w trakcie prac Komisji zgłosiłem jeden ważny postulat (nie wiem, czy pan przewodniczący pamięta), abyśmy okresowo dokonywali analizy realizacji wniosków *de lege ferenda* zgłaszanych przez NIK, co roku powtarza się ta sytuacja: czytamy raport i na końcu mamy żenujące zestawienie, w którym około 85% wniosków NIK nie jest realizowanych.

To po co ta cała robota?

Może lepiej co kwartał patrzeć jak wygląda realizacja wniosków i jak odbywa się przepływ informacji pomiędzy NIK a resortami. Mamy możliwość wpłynąć na sytuację, aby zmienić fatalną proporcję. Wczoraj była głosowana ustawa, która dotyczyła udostępniania akt pracowniczych. Okazało się, że ustawa sobie, a wasze wnioski i nasza dyskusja sobie. Być może to była kwestia czasu – raport był z końca września, ustawa poszła do Rady Ministrów w listopadzie lub grudniu i trafiła do Sejmu, została kompletnie zignorowana kwestia zapomnianych i porzuconych akt.

Mówię o tym jako o przykładzie potrzeby wprowadzenia do Komisji do Spraw Kontroli Państwowej obyczaju, aby przegląd dokonywany był raz na kwartał, trzy lub cztery razy w roku. Wtedy może statystyka będzie lepsza, ku pożytkowi naszej pracy, NIK i rządu.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Wojciech Szarama (PiS):

Dziękuję.

Czy są jeszcze jakieś uwagi?

Bardzo proszę.

Poseł Elżbieta Stępień (N):

Panie przewodniczący, chcę tylko zwrócić uwagę Głównemu Inspektorowi Pracy, aby wyniki kontroli były również w podziale na województwa. Bardzo często jest to zbiorcza informacja dotycząca całego kraju a w podziale na województwa lub delegatury byłaby bardziej czytelna.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Wojciech Szarama (PiS):

Dziękuję.

Czy nie ma więcej uwag?

Poseł Józefa Hrynkiewicz (PiS) – spoza składu Komisji:

Panie przewodniczący, pozwoli pan, że wypowiem się w sprawie, o której mówił pan poseł Wilczyński. Sprawa dotyczy 11,5 mln naszych obywateli i wynika z wad jakie zastosowano w ustawie o komercjalizacji przedsiębiorstw na początku transformacji a następnie z braku nadzoru nad dokumentami. Dzisiaj to wymaga dużej pracy i wprowadzenia rozwiązań o charakterze ustawowym.

Rozmawiałam w tej sprawie w Ministerstwie Rozwoju a także – z prezesem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Sądzę, że sprawa w ciągu najbliższego roku powinna być rozwiązana, ponieważ dotyczy słabszych pracowników, którzy pracowali w różnych zakładach, ale również dużych spółkach państwowych jak Ursus lub Huta Stalowa Wola i inne. Tam również nie zadbano, aby zatroszczyć się o dobra ważne dla pracowników i oddano do prywatnych przechowawców. Ustawa, którą wprowadzamy, w określonym zakresie rozwiązuje problem, ale to, co było w przeszłości i będzie w przyszłości wymaga dużej pracy, nie tylko związanej z dokumentami, ale także uporządkowaniem całego ustawodawstwa, dotyczącego nabywania uprawnień do pobierania renty i emerytury.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Wojciech Szarama (PiS):

Dziękuję.

Nie słyszę innych uwag.

Jeśli nie ma sprzeciwu uznaję, że Komisja przyjęła projekt planu pracy Komisji na pierwsze półrocze tego roku. Nie ma uwag.

Dziękuję państwu za przybycie, dziękuję inspektorom pracy za udział w dzisiejszym posiedzeniu Komisji. Oczywiście, w planie pracy Komisji są punkty związane z pracą Państwowej Inspekcji Pracy, będziemy się spotykać i rozmawiać.